

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου
για μαθητές με απαιτήσεις

30
ΧΡΟΝΙΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΑΣ

<http://www.floropoulos.gr> - email: info@floropoulos.gr

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Λ. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 30 Νοεμβρίου 2024

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

- A1. 1.** Λάθος: «Φασί δέ που οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέναι, οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες.»
- 2.** Λάθος: «οὕτω σὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιακτέον εἶναι»
- 3.** Σωστό: «Τούτου τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, αὐτοῦ τέχνη ἂν εἴη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾶστά τε καὶ ἀννσιμώτατα μεταστραφῆσεται»
- 4.** Λάθος: «Αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος—τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνοῦσαι πρότερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσι καὶ ἀσκήσεσιν—»
- 5.** Σωστό: «ἡ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει»

B1. Ερμηνεύοντας την αλληγορία του σπηλαίου, ο Πλάτωνας διαφοροποιείται από τους σοφιστές και τους ρητοροδιδασκάλους που επαγγέλλονται την εκπαίδευση. Γι' αυτόν η παιδεία είναι η στροφή της ψυχής προς το φως για να επιτευχθεί η ανάμνησις των Ιδεών. Η ψυχή για να παιδαγωγηθεί και να οδηγηθεί από το σκοτάδι της σπηλιάς στο φως προκειμένου να αντιλαμβάνεται την πραγματικότητα χρειάζεται τον παιδαγωγό. Αυτός θα τη λύσει από τα δεσμά της και θα την τραβήξει από τις σκιές – φαντάσματα της θέασης του Αγαθού. Η ψυχή έχει μέσα της τη δυνατότητα που όμως πρέπει να αναπτυχθεί για την καθολική στροφή στο Αγαθό (σημαίνει τούτην τὴν ἐνοῦσαν ἐκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ).

Ο φιλόσοφος υποστηρίζει ότι, όπως όταν θέλουμε να δούμε κάτι, στρέφουμε το βλέμμα μας προς αυτό, έτσι και αν θέλουμε να γνωρίσουμε το Αγαθό πρέπει να στρέψουμε την ψυχή μας προς αυτό για να το δει. (οὕτω σὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ). Αυτό συμβαίνει με την Παιδεία. Παρομοιάζει αυτή τη στροφή, με τη στροφή των ματιών από το σκοτάδι στο φως με ολόκληρη στροφή του σώματος. Είναι απαραίτητο η ψυχή να στραφεί από τον κόσμο της εμπειρίας προς αντίθετη κατεύθυνση: προς το αληθινά ανύπαρκτο και να ατενίσει το φανότατον του όντος, την Ιδέα του Αγαθού. (οὕτω σὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιακτέον εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη).

Η συνηθισμένη αντίθεση ανάμεσα στο σκοτάδι και το φως λειτουργεί συμβολικά για την αντίθεση παιδεία – απαιδευσία (ἐλλειψη παιδείας). Με την παιδεία δεν αποκτάται ένα νέο πράγμα, αλλά αναπτύσσεται μια υπάρχουσα δύναμη του ανθρώπου που βρίσκεται σε ύπνωση λόγω της αισθητηριακής πλάνης. (πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους).

Η ψυχή λοιπόν, θα αντικρίσει το ον, το υπαρκτός. Η αναζήτηση του αληθινά υπαρκτού αποτέλεσε μέγα ερώτημα της φιλοσοφίας. Αυτό που υπάρχει πραγματικά είναι μόνο οι Ιδέες, όχι τα αισθητά. Το ον λοιπόν, ταυτίζεται με το αγαθό ακριβέστερα με την Ιδέα του Αγαθού. (τοῦτο δ' εἶναί φαμεν τἀγαθόν).

Ο Πλάτωνας υποστηρίζει πως σκοπός της Παιδείας είναι η περιαγωγή(=μεταστροφή) προς το Αγαθό, από την περιοχή του γίνεσθαι προς την άλλη πλευρά, ώσπου να γίνει και το δεοντολογικό ρηματικό επίθετο περιακτέον, το οποίο δεν προτρέπει στροφή όλης της ύπαρξης προς τον ήλιο προς το αγαθό, για μια επώδυνη πορεία. Πρόκειται για μεταστροφή/επιστροφή της ψυχής από μια νυχτερινή μέρα στην αληθινή μέρα – και αυτή είναι η αληθινή φιλοσοφία.

Μιλώντας για το όργανό της όρασης δεν αποδίδει σ' αυτό μόνο την περιορισμένη αισθητηριακή ικανότητα, αλλά την επεκτείνει και στην ψυχή. Αναφέρεται δηλαδή σε ένα είδος εξωλογικής και ενορατικής γνώσης στην οποία φτάνουμε όταν το λογιστικό μέρος της ψυχής επικρατήσει με τη βοήθεια της Παιδείας. Σ' αυτή η μεταστροφή της ψυχής ιδιαίτερος είναι ο ρόλος του παιδαγωγού που πρέπει να διαθέτει όχι μόνο γνώσεις και συνθετική σκέψη, αλλά πείρα ζωής, διανοητικές ικανότητες και αδαμάντινο χαρακτήρα. Πρόκειται για τους φιλοσόφους βασιλείς.

B2. Σύμφωνα με το πρωτότυπο κείμενο μέσα στην ψυχή αναπτύσσονται διάφορες ηθικές αρετές που ο φιλόσοφος τονίζει ότι δεν προϋπάρχουν μέσα μας αλλά γεννιούνται και προάγονται μέσω του εθισμού και της άσκησης, μιας εξωτερικής δηλαδή διαδικασίας. Και ότι, αντίθετα, η διανοητική ικανότητα του ανθρώπου, η φρόνησις, αποτελεί ένα εσωτερικό δεδομένο που με την παιδεία θα στρέψει την ψυχή στη θέαση του Αγαθού. (Αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος—τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνοῦσαι πρότερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσι καὶ ἀσκήσεσιν—ἡ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντὸς μᾶλλον θειότερου τινὸς τυγχάνει). Και ο Αριστοτέλης αποδίδει στον εθισμό και την έμπρακτη εξάσκηση καθοριστικό ρόλο για την ανάπτυξη της ηθικής αρετής. Έτσι ο κάθε άνθρωπος σύμφωνα με τον φιλόσοφο επιλέγοντας τη στάση που θα κρατήσει, συνηθίζει σιγά-σιγά για τον εαυτό του να συμπεριφέρεται με έναν συγκεκριμένο τρόπο απέναντι στα ίδια ερεθίσματα. (Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με τις αρετές: μένοντας συστηματικά μακριά ... αποκτώντας σιγά σιγά τη συνήθεια να ...) και τέλος αποκτά την συγκεκριμένη ηθική αρετή (γινόμαστε σώφρονες, γινόμαστε ανδρείοι).

- B3.** 1. Σωστό
2. Σωστό
3. Λάθος
4. Σωστό
5. Λάθος

B4. 1.β 2.α 3.β 4.β 5.α

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. Όταν οι Θηβαίοι συγκάλεσαν αντιπροσώπους απ' όλες τις πόλεις για να πληροφορηθούν την επιστολή από το βασιλιά, και ο Πέρσης που έφερε την επιστολή αφού έδειξε τη σφραγίδα του βασιλιά διάβασε τα κείμενα, οι Θηβαίοι από τη μια απαιτούσαν να ορκιστούν σε αυτά όσοι ήθελαν να είναι φίλοι με το βασιλιά και αυτούς. Οι αντιπρόσωποι όμως από τις πόλεις απάντησαν ότι στάλθηκαν όχι για να δεσμευτούν με όρκους αλλά για να πληροφορηθούν. Εάν είχαν ανάγκη όρκους, προέτρεπαν να στείλουν απεσταλμένους στις πόλεις.

Γ2. Ο Λυκομήδης ισχυρίστηκε ότι η συγκέντρωση δεν έπρεπε να γίνει εκεί αλλά όπου γινόταν ο πόλεμος. Οι Θηβαίοι οργίστηκαν μαζί του και υποστήριξαν ότι καταστρέφει τη συμμαχία. Τότε εκείνος δεν ήθελε να παραμείνει στο συνέδριο αλλά αμέσως έφυγε κ' μαζί του οι απεσταλμένοι από την Αρκαδία.

Γ3. α) τῶν γραμμάτων – τοῖς γράμμασι

τῆς σφραγίδος – τῇ σφραγίδι

τῶν πόλεων – ταῖς πόλεσι

τοῦ συλλόγου – τῷ συλλόγῳ

τῶν πρέσβων – τοῖς πρέσβεσι

Γ3. β) συγκαλεῖς – συγκαλῆς – συγκαλοῖς / οῖης – συγκάλει

δεῖ – δέη – δέοι – δεῖτω

Γ4. α) ἀπασῶν= Κατηγορηματικός προσδιορισμός στο πόλεων

τὰ γράμματα= Αντικείμενο στη μετοχή ὁ φέρων

φίλους= Κατηγορούμενο στο τοὺς βουλομένους από το εἶναι

καθίζειν= Αντικείμενο στο ἤθελε, τελικό απαρέμφατο

εἶναι= Υποκείμενο στο δέοι, τελικό απαρέμφατο

ἐν Θήβαις= Εμπρόθετος προσδιορισμός στάσης σε τόπο στο ἠθέλησαν

τῶν πόλεων= Γενική διαιρετική στο ἐκάστην.

Γ4. β) ὅτι οὐκ ὁμούμενοι ... πεμφθείησαν= δευτερεύουσα ειδική ως αντικείμενο στο ἀπεκρίναντο. Εισάγεται με το σύνδεσμο ὅτι και δηλώνει αντικειμενική γνώμη. Εκφέρεται με ευκτική του πλαγίου λόγου γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (ἀπεκρίναντο) δηλώνει υποκειμενική κρίση, αβέβαιη γνώμη.

ὥς δ' ἐν Θήβαις οὐκ ἠθέλησαν ... ὁμόσαι= δευτερεύουσα αιτιολογική. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο ὥς και δηλώνει υποκειμενική αιτιολογία. Εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό. Συντακτικά λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας.